

**ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

КАФЕДРА ГЕОГРАФІЇ УКРАЇНИ ТА РЕГІОНАЛІСТИКИ

**СИЛАБУС
навчальної дисципліни
НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА СТУДЕНТА**

Вид дисципліни (за компонентом ОП): вибіркова

Освітньо-професійна програма: Регіональний розвиток і просторове планування

Спеціальність: 106 - Географія

Галузь знань: 10 Природничі науки

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Назва факультету, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаними освітньо-професійними програмами: географічний

Мова навчання: українська

Розробник: к.геогр.н., доцент Костащук Володимир Іванович

Профайл викладача: <https://geoukr.chnu.edu.ua/pro-kafedru/spivrobotnyky/kostashchuk-volodymyr-ivanovych/>

Контактний телефон: 0953105124

E-mail: v.kostaschuk@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle: <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=5706>

Консультації:

Вид консультацій	День проведення	Час проведення
Очні консультації	вівторок	13.00-14.00
Онлайн-консультації	вівторок	14.00-15.00
Очні консультації (за попередньою домовленістю)	понеділок	До 13.00
	вівторок	15.00-16.00
	середа	До 13.00
	четвер	До 13.00
	п'ятниця	Не проводяться

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни):

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни “Науково-дослідна робота студента” складена відповідно до державного стандарту підготовки бакалавра спеціальності 106 „Географія” освітньої професійної програми „Регіональний розвиток і просторове планування”.

Вивчення дисципліни дозволить майбутнім фахівцям в галузі регіонального розвитку і просторового планування оволодіти основними методами збору та опрацювання наукової інформації. При вивченні дисципліни значна увага приділяється використанню методів наукових досліджень в повсякденній фаховій діяльності для кращого розуміння соціально-економічного становища регіону як на загальнодержавному рівні так і на глобальному. Вивчення дисципліни спрямоване на набуття практичних навичок проведення регіональних наукових досліджень з метою кращого розуміння процесів які мають місце в регіонах з метою їх урахування при плануванні регіонального розвитку

2. Мета навчальної дисципліни:

Ознайомити студентів, які навчаються спеціальності 106 „Географія” за ОПП „Регіональний розвиток і просторове планування” із особливостями науково-дослідної роботи, навчити їх використовувати різні методи та методологічні підходи для проведення наукових досліджень.

3. Завдання курсу:

- 1) сформулювати в студентів уявлення про роль наукових досліджень в розвитку регіонів;
- 2) ознайомити із методами та методологією наукових досліджень;
- 3) набути практичних навичок проведення наукових досліджень;
- 4) оволодіти методологією написання наукових праць.

4. Пререквізити: Філософія, Топографія з основами геодезії, Геологія з основами геоморфології, Загальне землезнавство.

5. Результати навчання:

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні набути такі **загальні компетентності**, як:

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 8. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні набути такі **фахові компетентності**, як:

ФК 1. Здатність брати участь у плануванні та виконанні наукових та науково-технічних проектів, в тому числі міжнародних, що будуть висвітлювати особливості впливу глобалізації на регіони та просторові моделі їх економіки.

ФК 2. Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи та суспільства, а також причинно-наслідкових зв'язків розвитку та взаємодії природи і суспільства й умінь їх використовувати у професійній, соціальній та педагогічній діяльності;

ФК 4. Здатність застосовувати кількісні методи при дослідженні сфер ландшафтної оболонки та проводити просторовий аналіз поселенських систем на основі кількісних і якісних даних, здійснювати регіональну діагностику на основі територіального планування; ідентифікувати, вимірювати та оцінювати фактори у просторово-часовому континуумі для моделювання траєкторій розвитку міст, регіонів і країн, визначати їх інноваційно-інвестиційний потенціал;

ФК 7. Знання і використання специфічних для географічних наук теорій, парадигм, концепцій та принципів відповідно до спеціалізації. Умінь давати комплексну географічну оцінку території за результатами аналізу карт, здатність відображати географічні об'єкти і процеси за допомогою картографічних творів; використовувати професійно-профільовані знання і практичні навички для розробки та впровадження механізмів територіального менеджменту, районного планування, складання планів та програм соціально-економічного розвитку регіонів.

ФК 9. Здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності.

ФК 12. Здатність здійснювати педагогічну діяльність та викладати дисципліни професійної підготовки у загальноосвітніх навчальних закладах.

Програмні результати навчання:

ПР 01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук.

ПР 02. Знати і розуміти основні види географічної діяльності, їх поділ.

ПР 03. Пояснювати особливості організації географічного простору та знати базові уявлення про територіальну організацію суспільства, концепції територіальних структур.

ПР 04. Аналізувати географічний потенціал території

ПР 06. Використовувати інформаційні технології, картографічні та геоінформаційні моделі в галузі географічних наук та регіональних досліджень.

ПР 09. Аналізувати склад і будову природних і соціосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.

ПР 10. Знати цілі сталого розвитку та можливості своєї професійної сфери для їх досягнення, в тому числі в Україні, а також особливості процесів глобалізації економічного, соціального, політичного, культурного і духовного розвитку людства, головні закономірності розвитку глобальних проблем та глобалістики.

ПР 12. Розуміти форми, методи і прийоми навчальної діяльності у загальноосвітніх навчальних закладах.

ПР 14. Вміти збирати, систематизувати, опрацьовувати та аналізувати наукову і технічну інформацію для вирішення географічних завдань.

ПР 16. Уміти володіти навичками комплексного географічного аналізу територій.

ПР 18. Вміти професійно застосовувати географічно-наукові знання і практичні уміння й навички дисциплін фізико- та суспільно-географічно циклу у педагогічній діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

знати: теоретико-методологічні та методичні основи пізнання в наукових дослідженнях: загальнонаукові, конкретно-наукові та спеціальні методи дослідження міжнародного туризму, розуміти їх зміст, функції та підходи до їх застосування на засадах академічної доброчесності.

вміти: ґрунтовно пояснити зміст функції, поняття методу, методики та методології, збирати та опрацьовувати первинну геоінформацію та її аналізувати в контексті регіонального розвитку та просторового планування. Оформляти відповідно до стандартів України результати наукових досліджень.

6. Опис навчальної дисципліни

6.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни: Науково-дослідна робота студентів												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	Змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	I	1	4	120	2	30	15	-	-	5	20	залік
Заочна	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-

6.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі						
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
Змістовий модуль 1.														
Поняття науки та наукового дослідження їх роль в розвитку територій.														
Тема 1. Наука - продуктивна сила розвитку суспільства.	15	4	2				11	8	1		-	-	7	
Тема 2. Наукові	15	4	2				11	8	-	2	-	-	6	

дослідження - шлях до розв'язання проблем методики.												
Тема 3. Основи методології науково-дослідної роботи.	15	6	2			11	8	1		-	-	7
Разом за змістовим модулем 1	45	14	6			33	24	2	2	-	-	20
Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти наукових досліджень регіонального розвитку і територіального планування.												
Тема 4. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.	10	4	2			6	8	1				7
Тема 5. Основи організації наукових досліджень.	10	4	2			6	8	-	1			7
Тема 6. Вимоги написання до наукових праць.	12	4	2			8	7	1				6
Тема 7. Академічна доброчесність в науковій діяльності	13	4	3			7	7	-	1			6
Разом за змістовим модулем 2	45	16	9			27	30	2	2			26
Усього годин	90	30	15			60	54	4	4			46

6.2.1 Тематика індивідуальних завдань

1. Аналіз загальної схеми наукового дослідження.
2. Поняття, види та етапи конкретних соціально-економічних досліджень регіону.
3. Масштаби наукових досліджень регіонів.
4. Поняття, функції та структура програми наукового дослідження регіону.
5. Поняття методології, методи та методики наукових досліджень
6. Види навчально-дослідних робіт
7. Основні методологічні принципи досліджень регіонів
8. Наукові географічні школи в Україні.
9. Науково-географічні регіональні дослідження на географічному факультеті ЧНУ ім. Ю.Федьковича.
10. Особливості дослідження населеного пункту.
11. Особливості дослідження регіону.
12. Охарактеризувати дослідження адміністративного району
13. Методи аналізу емпіричних даних
14. Методи інформаційного забезпечення наукових досліджень регіонів
15. Загальнонаукові методи регіональних наукових досліджень, їх суть, зміст.

16. Конкретнонаукові методи регіональних наукових дослідженнях, їх суть, зміст.
17. Якісні та кількісні характеристики регіонів – основа наукового дослідження.
18. Економіко-географічне положення, географічний поділ та інтеграція як категорія науки та їх вплив на регіональні дослідження.
19. Роль сучасних міжпредметних методів у розвитку теорії регіональних досліджень.
20. Соціально-економічні відношення і процеси в регіональних дослідженнях.
21. Методи, методичні основи та підходи до вивчення регіонів.
22. Наукові основи дослідження формування регіональних соціально-економічних систем .
23. Наукові методи географічної науки.
24. Рівні математизації регіональних географічних досліджень.
25. Наукова інформація та комунікація

6.2.2 Самостійна робота

1. Наука - продуктивна сила розвитку суспільства.
2. Національна доктрина розвитку освіти України в ХХІ столітті.
3. Основні групи наук: природничі, суспільні, технічні.
4. Наукові дослідження - шлях до розв'язання проблем методики.
5. Об'єкт і предмет наукового дослідження.
6. Класифікація наукових знань.
7. Основи методології науково-дослідної роботи.
8. Методи та техніка наукових досліджень.
9. Методи досліджень на теоретичному рівні
10. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.
11. Основні ознаки наукової інформації.
12. Головні принципи інформаційних відносин.
13. Основи організації наукових досліджень.
14. Колективність праці в наукових дослідженнях.
15. Самоорганізація праці.
16. Вимоги написання до наукових праць.
17. Структурні елементи статті.
18. Методичні прийоми викладу наукового матеріалу
19. Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження.
20. Статус наукового видання.

6.2.3 Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми		Кількість годин	Кількість балів
1	Назва	Визначення термінів і понять.	2	10

	Завдання	Навчитись визначати ключові наукові поняття і терміни в галузі регіональних наукових досліджень		
	Результати	Опрацьовані основні наукові терміни в галузі регіональних географічних досліджень		
2	Назва	Картографічні методи досліджень.	2	10
	Завдання	Навчитись використовувати географічні карти як вагоме джерело регіональної географічно інформації		
	Результати	Оформлені контурні карти. Розрахунково аналітичні матеріали		
3	Назва	Порівняльно-географічний метод дослідження	2	10
	Завдання	Оволодіти методами проведення порівняльно-географічних досліджень регіонів України		
	Результати	Аналітичні таблиці із аналізом спільних та відмінних рис в соціально-економічному розвитку регіонів України		
4	Назва	Робота із науковою літературою	2	6
	Завдання	Навчитись опрацьовувати наукову літературу в якій розкриваються різноманітні аспекти розвитку регіонів України		
	Результати	Аналітичні таблиці із аналізом спільних та відмінних рис в наукових працях, що розкривають актуальні соціально-економічного питання регіонах України		
5	Назва	Статистичні методи дослідження	2	6
	Завдання	Навчитись опрацьовувати статистичні дані розвитку регіонів України.		
	Результати	Розрахунково-аналітичні матеріали про стан розвитку регіонів України.		
6	Назва	Оформлення наукових праць.	2	6
	Завдання	Навчитись оформляти основні види наукових праць та списку наукової літератури		
	Результати	Зразки оформлення тексту наукової роботи, таблиць, рисунків, додатків та списку використаної літератури		
7	Назва	Написання наукових праць	3	12
	Завдання	Навчитись виконувати наукові роботи в галузі туризму.		
	Результати	Реферативна робота присвячена дослідженню актуальних питань розвитку регіонів України		
Разом			15	60

7. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю. Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, реферат, творча робота, лабораторна робота) відповідь студента. Формою підсумкового контролю є екзамен (іспит).

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та інших видів занять, самостійної роботи і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі.

Засоби оцінювання. Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є: контрольні модульні роботи з використанням стандартизованих тестів та вправ на логічне мислення; проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.); розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни. Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (заліку чи екзамену).

Кількість балів за кожний навчальний елемент виводиться із суми поточних видів контролю. Кількість балів за змістовний модуль дорівнює сумі балів, отриманих за навчальні елементи даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 30; 2 модуль – 30 балів.

Студент, який набрав протягом нормативного терміну вивчення дисципліни 60 балів та виконав навантаження за всіма кредитами, має можливість не складати іспит і отримати набрану кількість балів як підсумкову оцінку або складати іспит з метою підвищення свого рейтингу за даною навчальною дисципліною. Якщо студент набрав менше 30 балів, він не допускається до складання іспиту.

Підсумкова оцінка за навчальну дисципліну, з якої складається екзамен, виводиться із суми балів поточного контролю за модулями (до 60 балів) та модуля-контролю (екзамену чи заліку) – до 40 балів. Якщо студент за власною ініціативою чи бажанням, крім обов'язкових видів контролю (60 балів), виконує додаткові види роботи – ІНДЗ (фіксовані виступи, реферати, статті, участь в олімпіадах, наукових конференціях тощо), може отримати додатково 20 балів, які також підсумовуються до підсумкової оцінки.

Відповідно до вимог Болонської угоди проводиться місцева (національна) шкала визначення оцінок і шкала ECTS. Для їх порівняння використовується така таблиця:

<i>Рейтингова оцінка з дисципліни</i>	<i>Оцінювання в системі ECTS</i>	<i>Оцінка за національною шкалою</i>	<i>Залік за національною шкалою</i>
90-100	A	5 (відмінно)	Зараховано

80-89	B	4 (добре)	
70-79	C	4 (добре)	
60-69	D	3 (задовільно)	
50-59	E	3 (задовільно)	
35-49	FX	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання	Не зараховано
1-34	F	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним курсом	

Для здійснення контролю знань студентів викладач заповнює журнал, де вказуються оцінки за кожний навчальний елемент. Журнал зберігається у викладача. За модулями заповнюються відомості рубіжного контролю, які подаються і зберігаються на кафедрі.

Розподіл балів, які отримують студенти за кожен елемент

Поточне тестування та практична робота		Підсумковий тест (теор.)	Сума
Модуль №1	Модуль №2		
Практичний	Практичний		
30	30	40	100

8. Рекомендована література

8.1. Основна література.

1. Білуха М.Т. Основи наукових досліджень. Підручник для студентів екон. спец. вузів. / М.Т. Білуха -К.; Вища шк., 1997. - 271 с.
2. Грищенко У.М. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. / У.М.Грищенко, О.М. Грищенко, В.А. Борисенко. – К., 2001.
3. Кілінська К.Й. Організація науково-дослідної роботи з географії в Україні: Конспект лекцій з дисципліни "Науково-дослідна робота студентів" / К.Й. Кілінська– Чернівці: Рута. – 22 с.
4. Романчиков В.І. Основи наукових досліджень. Навч.пос. / В.І. Романчиков - К.: Ф. «ВШОЛ», 1997, - 242 с.
5. Сидоренко В.К. Основи наукових досліджень. / В.К. Сидоренко, П.В. Дмитренко – К., 2000.
6. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / за заг. ред. Т. В. Гончарук. — Тернопіль, 2014. — 272 с.
7. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій: Посібник. / А.С. Філіпенко – К.: Академвидав, 2004. – 208 с.
8. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник / Г.С. Цехмістрова. - Київ: Видавничий Дім «Слово», 2003.- 240 с.
9. Юрченко С. О. Основи наукових досліджень : навчальний посібник для студентів спеціальностей «Туризм», «Готельно-ресторанна справа»,

«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» / С. О. Юрченко, О. Є. Юрченко – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – 204 с.

8.2 Додаткова література.

10. Библиографическое описание документа. Общие требования и правила составления: ГОСТ 7.1-84. - Введ. 01.01.86. - М: Изд-во стандартов, 1988. - 71 с.

11. Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила: ДСТУ 3582-97: - Введ.01.07.98. - К.: Держстандарт України, 1998. - 16с.

12. Закон України «Про інформацію» // Голос України -1992.-23 лист

13. Кун Т. Структура научных революций. Пер. с англ. – Благовещенск, 1998.

14. Кушнарєнко Н.М. Документоведение. Учебник для вузов культуры.-2-е издание, перераб. и допол. / Н.М. Кушнарєнко - К.: Т-во «Знання», КОО, 2000. - 460 с.

15. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика НДД: Підруч. для вищ. навч. закладів / В.М. Шейко, Н.М. Кушнарєнко. - Х.: ХДАК, 1998. - 288 с.

16. Фарєнік С.А. Логіка і методологія наукового дослідження. Наук.-метод. посібник / С.А. Фарєнік – К.: Вища школа, 2000.

9. Інформаційні ресурси:

1. <http://e-learning.geo.chnu.edu.ua/>

2. <http://www.info-library.com.ua/books-book-96.html>

3. https://nmetau.edu.ua/file/romanchikov_osnovi_naukovih_doslidzhen.pdf

4. <http://www.cv.ukrstat.gov.ua/>

5. <http://www.ukrstat.gov.ua/>